

ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМДА ТЕХНОЛОГИЯ ФАНИНИ ЎҚИТИШДА ЗАМОНАВИЙ ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ҚЎЛЛАШ.

Жумаева Рафоат Фурқат қизи

*Бухоро вилояти Жондор тумани 46- умумий ўрта таълим
мактаби технология фани ўқитувчиси rafoat@mail.ru*

Кўчқорова Дилфуза Жалиловна

*Бухоро вилояти Жондор тумани 44- умумий ўрта
таълим мактаби кимё фани ўқитувчиси dilfuza@mail.ru*

Кўчқорова Мафтуна Жалил қизи

Бухоро давлат университети талабаси maftun@mail.ru

Ўзбекистон – ўзига хос мустақил тараққиёт йўлини белгилар экан, Олий таълимда ҳар бир мутахассисликка қараб муҳандис-педагоглар тайёрлашни зарурий эҳтиёж деб билади, буларнинг барчаси орқали ҳар томонлама етук, баркамол авлодни тарбиялаб вояга етказиш, инсон камолоти ва унинг маънавий-маърифий тарбиясига алоҳида эътибор берилади. Унинг асосий мақсади ижтимоий жамият тараққиёти, унинг ривожланиш йўналиши, ижтимоий муносабатлар ва касб танлаш мазмунидан келиб чиқиб белгиланади. Бугунги ислохотлар ўсиб келаётган ёш авлод таълим-тарбияси билан боғлиқ касб эгаллаш, муҳандис-педагоглар, уларнинг касбий салоҳияти, малака ва маҳорат даражалари, маънавий қиёфаси ҳам давлат сиёсатининг устувор мақсадларидан биридир. Республикамизда малакали кадрларни тайёрлаш «Таълим тўғрисида»ги ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» босқичларида белгилаб берилган тадбирлар асосида амалга оширилиб борилмоқда[1]. Хусусан педагогика олий ўқув юрларида замон талаблари асосида меҳнат таълими ўқитувчиларини тайёрлаш долзарб муаммо бўлиб, ушбу жараёнда техника фанларини ўқитишда иновацион технологиялардан фойдаланиш имкониятларини аниқлаш муҳим аҳамиятга эга. «Олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва қонун баҳолашнинг рейтинг тизими тўғрисида»ги намунавий Низомга асосан талаба билимини назорат қилиш ва баҳолаш ёзма, оғзаки ва тест шаклида ўтказилади[1]. Техника фанлари ўқитиладиган кафедралар иш тажрибаси оғзаки назорат қилиш усули самарали эканлигини кўрсатади. Бу техника фанларнинг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб, бир-бирига боғлиқ чизмалар, схемалар, турли ифодалар, тенгламалар борлиги уларни оғзаки ифода этиш мумкин эмаслиги билан асосланади. Бугунги кунга келиб, педагог ҳодимлар учун қулай бўлган, ўқувчи ва талабаларга мукамал билим бериш ҳамда уларнинг олган билимларини тўғри баҳолаш мақсадида янги педагогик технологиялар жорий қилинмоқда.

Педагогик технологиялар – бу ўқитилаётган фан бўйича ўқувчининг берган жавоби орқали олган билимини тез аниқлаш мақсадида ишлаб чиқилган услубий йўлдир. Ўқувчи (талаба) билимини аниқлашда фан берилган маълумотни у томондан ижобий ўзлаштиришга эришиш шарт эмас, чунки салбий натижа олинган ҳолда ҳам доим ўқитишнинг янги услубини ишлаб чиқиш мумкин. Ўқувчи (талаба) билимини аниқлашдан олдин уни нима мақсадда ўқитилаётганига эътибор бериш керак. Шунинг учун ўқитишнинг мақсадини аниқлаб олиш тушунчаси пайдо бўлади [1]. Ўқитишнинг мақсадини, унинг мазмуни, ўқиш ва ўқитиш усуллари, ўқитиш натижаларини назорат қилиш ва баҳолашни, ҳамда уларни ўзаро боғланишда лойиҳалаш, янги педагогик технологиянинг ташкилий асоси ҳисобланади. Янги педагогик технологияни жорий қилиш, ўқитишда туб ўзгартиришлар қилишни талаб этади. Кадрлар тайёрлашнинг миллий дастури том маъноси билан таълим системасида шундай ўзгартиришлар қилишни кўзда тутган. Маълумки ушбу Миллий дастурни ишлаб чиқишга жорий қилиш учун маълум давр керак бўлади. Шунинг учун ҳам янги педагогик технологияни жорий қилишда Президентимиз маъқуллаган: - янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг деган принципини эсдан чиқармаслигимиз керак.

Яъни шу кунгача таълим системасида амал қилиб келинаётган услублар камчиликлари билан бирга ўзига хос афзалликларга ҳам эгадир. Ўқитилишнинг мақсадига эришганлигини аниқлашда ўқувчи томонидан унга берилган ўқув материални ўзгартириш даражасини аниқлаш меъзонлари мавжуд. Буларга, билим, тушуниш, умумий тушунча, усул ва қоидаларни қўллаш олиш, таҳлил қилиш, хулоса қилиш ва баҳо беришлар киради. Техника фанларини ўқитишнинг анъанавий усули бўлиб маъруза, лаборатория ва амалий машғулотлар, ҳамда ўқув ва ишлаб чиқариш амалиётлари ҳисобланади. Уларни ўқитишда замонавий педагогик технологияларни қўллаш шулар жумласидан вертуал стентлар ва анимациялардан фойдаланиб, техникаларни ҳаракат ҳолатлари ва уларни тузилишини ҳақиқий техникада бажараётган ҳолатларини компьютер технологияларидан фойдаланган ҳолда кўрсатиш талабаларга юқори таъсурот ва шу ўринда соҳасини мукамал билишига олиб келади.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, ахборот технологияларинг таълим тизимида жорий қилинишни самараси кучайиб бораётгани сир эмас. Бу борада Кадрлар тайёрлаш миллий Дастурининг ҳам ўрни бўқиёсдир.

Хулоса

АКТ воситалари бўйича фикр юритадиган бўлсак, маълум методлар ёрдамида мукамаллашган, айни вақтда изланишларнинг кучайишига, маълумотларнинг изланиш даражаси ҳамда аналитик методлар орқали ахборотнинг ишлашини , яъни узвийлигини таъминлаб беради. Демак, ҳар бир

дарс соатларини у қайси фан бўлишидан қатъий назар ўзлаштириш, тизимлилик жараёнини, ўқитишда юқори натижага эришишда мультимедия таълим технологиясидан самарали фойдаланишнинг аҳамиятини оширишга эътиборни кучайтирса, ўқув жараёнларини табақалаштириб олиб бориш бўйича чет мамлакатларнинг кўпчилигида тадқиқотлар олиб бориш билан бирга бизда бу масалаларга алоҳида эътибор қаратилаётганлиги, таълим тизимини такомиллаштириш, таълим муассасаларида таълим мазмуни, ташаббускорлик ва ижодкорликка кенг йўл очиш учун чет эл тажрибаларини ўрганиш, таҳлил қилиш, бу ўз набатида таълим жараёнида етак мутахассис кадрлар тайёрлашнинг сифат даражасини ижобий оширишга имкон беради.

АДАБИЁТЛАР:

1. И.Нахатов,А.Дўсматова.“Фанларни ўқитишда АКТ воситаларининг аҳамияти”. Тошкент.2012.-40-43бет.
2. Sh.Mirziyoyev. YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOT STRATEGIYASI 2022 yil
3. Sh. Mirziyoyev. MILLIY TARAQQIYOT YO'LIMIZNI QATIYAT BILAN DAVOM ETTIRIB, YANGI BOSQICHGA KO'TARAMIZ 2020 yil
4. То‘хтапо‘лат Risqiev. Barkamol avlod orzusi. “O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi” davlat ilmiy nashriyoti. Toshkent. 2000 y.